

ЗАТВЕРДЖЕНО
Наказ Міністерства освіти і науки,
молоді та спорту України
29 березня 2012 року №384
(у редакції наказу Міністерства
освіти і науки України
від 05 червня 2013 року №683)

Форма № Н – 3.03

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

**ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
МІСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА імені О. М. БЕКЕТОВА**

ПРОГРАМА

ВАРІАТИВНОЇ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

**«ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ МІЖНАРОДНОЇ ТУРИСТСЬКОЇ
ДІЯЛЬНОСТІ»**

підготовки бакалавр

напряму 6.030601 «Менеджмент»

Харків
ХНУМГ
2014 рік

РОЗРОБЛЕНО ТА ВНЕСЕНО:

Харківським національним університетом міського господарства
імені О. М. Бекетова

РОЗРОБНИК ПРОГРАМИ:

доцент Т. А. Коляда

Обговорено та рекомендовано до видання Вченою радою Харківського національного університету міського господарства імені О. М. Бекетова як тимчасово діюче до затвердження науково-методичної комісії з напрямку 6.030601 «Менеджмент».

Протокол № 1 від 29.08.2013 р.

ВСТУП

Програма вивчення нормативної навчальної дисципліни «ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ МІЖНАРОДНОЇ ТУРИСТСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ» складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки бакалаврів напрямку підготовки 6.030601 «Менеджмент».

Предметом вивчення навчальної дисципліни є правові відносини що виникають при організації та здійсненні туристської діяльності.

Міждисциплінарні зв'язки: політологія, історія України, філософія, правознавство, трудове право, господарське право.

Програма навчальної дисципліни складається з таких змістових модулів:

1. Правове регулювання відносин у сфері туризму.
2. Підприємницьке право.

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

1.1. Метою викладання навчальної дисципліни «Правове регулювання міжнародної туристської діяльності» є підготовка спеціалістів управлінського профілю, що працюватимуть в умовах побудови правової держави та ринкової економіки.

1.2. Основними завданнями вивчення дисципліни «Правове регулювання міжнародної туристської діяльності» є формування у студента:

знань про теоретико-методологічні та інституційно-правові засади здійснення туристичної діяльності, правовий режим міжнародної туристичної діяльності, державне регулювання міжнародної туристичної діяльності;

вмінь орієнтуватися в чинному законодавстві, аналізувати зміст нормативних актів, застосовувати теоретичні знання та принципи нормативних актів у практичному житті;

навичок щодо роботи з нормативно-правовими актами, правильного користування юридичною термінологією, правильного застосування правових норм у виробничо-службовій діяльності.

1.3. Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні:

знати :

- визначення понять і категорій, що характеризують базові елементи механізму правового регулювання;

- форми, функції держави і структурні елементи її механізму;

- перелік профілюючих, спеціальних і комплексних галузей права України, їх ідентифікуючі ознаки;

- назви, структуру і зміст основних положень найважливіших законодавчих актів України;

- види юридичної; відповідальності, їх юридичну природу та відмінності;

вміти :

- знаходити в системі законодавства необхідний для вирішення конкретної юридичної ситуації нормативно-правовий акт;

- виокремлювати елементи структури окремої норми права (гіпотезу, диспозицію і санкцію);
- тлумачити зміст норми права, використовуючи базові поняття правознавства;
- аналізувати поведінку суб'єкта права під кутом зору наявності в ній елементів складу правопорушення.

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 126 години / 3.5 кредити ECTS.

2. Інформаційний обсяг навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1 Правове регулювання відносин у сфері туризму.

Тема 1. Теоретико-методологічні та інституційно-правові засади здійснення туристичної діяльності

Основні цілі та способи державного регулювання в галузі туризму. Поняття туристичної діяльності держави. Туристичні ресурси України. Унікальні туристичні ресурси. Форми та види туризму. Державні програми розвитку туризму як засіб реалізації державної туристичної політики в Україні. Регіональні програми розвитку туризму: проблеми реалізації. Правовідносини, що виникають при здійсненні туристичної діяльності. Суб'єкти цих правовідносин. Порівняльна характеристика вітчизняної та зарубіжних моделей управління туристичною галуззю. Система органів державного управління туристичною галуззю в Україні. Повноваження органів публічної адміністрації з правового регулювання туристичної діяльності в Україні. Повноваження Кабінету Міністрів України та центральних органів виконавчої влади в галузі туризму. Повноваження Ради міністрів Автономної Республіки Крим, місцевих держаних адміністрацій, виконавчих органів місцевого самоврядування в галузі туризму. Порядок видачі дозволів на здійснення туристичного супроводу фахівцями туристичного супроводу. Кваліфікаційні вимоги для екскурсоводів. Кваліфікаційні вимоги для гідів-перекладачів. Міністерство інфраструктури України: формування та реалізація державної політики у галузі туризму. Державне агентство України з туризму та курортів. Туристична асоціація України. Об'єднання суб'єктів туристичної діяльності та неприбуткові організації в галузі туризму. Рада представників регіонів сфери туризму та курортів. Рада туристичних міст України.

Тема 2. Правовий режим міжнародної туристичної діяльності

Міжнародний туризм як соціально-економічне явище. Фактори розвитку міжнародного туризму. Значення міжнародного туризму. Правове регулювання міжнародної співпраці в галузі туризму: завдання та форми. Двостороння співпраця. Багатостороння співпраця. Міжнародно-правове регулювання

туристичної діяльності: класифікація нормативно-правових актів. Основні положення Закону України «Про міжнародні договори України». Хартія туризму та Кодекс туриста. Гаазька декларація з туризму. Документ Акапулько. Балійська декларація з туризму. Осацька декларація тисячоліття. Сеульська декларація «Мир та туризм». Манільська декларація з всесвітнього туризму. Правовий статус основних міжнародних організацій в галузі туризму. Статут Всесвітньої туристичної організації. Шенгенська угода. Міжнародне співробітництво України в галузі туризму. Представництва України в галузі туризму за кордоном. Особливості здійснення в Україні туристичної діяльності іноземними суб'єктами.

Тема 3. Державне регулювання міжнародної туристичної діяльності

Сутність, структура та інструменти державного регулювання туризму. Механізми підтримки розвитку міжнародного туризму. Правове регулювання розвитку міжнародної туристичної діяльності в різних країнах: Іспанія. Франція, Угорщина, Марокко, Португалія, Швейцарія. Сертифікація і стандартизація Міжнародні стандарти ІСО серії 9000:2000.

Тема 4. Цивільно-правові зобов'язання та договори

Цивільно-правове зобов'язання: поняття, підстави виникнення, сторони. Припинення зобов'язання, відповідальність за невиконання зобов'язань. Загальні положення про договір. Договір на туристичне обслуговування. Договір на готельне обслуговування. Агентський договір. Ваучер.

Тема 5. Туристські формальності. Порядок виїзду українських громадян за кордон

Поняття, зміст та особливості туристських формальностей. Специфіка приписів щодо паспортних формальностей. Порядок оформлення документів для виїзду громадян України за кордон. Обмеження щодо виїзду за кордон громадян України. Візові формальності. Шенгенська віза. Митні формальності. Валютні формальності. Санітарні формальності. Порядок організації виїзду дітей за кордон на відпочинок та оздоровлення. Проведення туристських подорожей з учнівською і студентською молоддю України.

Змістовий модуль 2 Підприємницьке право

Тема 1. Правове регулювання підприємницької діяльності в галузі туризму

Поняття та види підприємницької діяльності. Ознаки та принципи підприємницької діяльності. Суб'єкти підприємницької діяльності. Державна реєстрація юридичних та фізичних осіб – підприємців. Ліцензування туристичної діяльності. Ліцензійні умови туроператорської діяльності. Турагентська діяльність та особливості її здійснення. Сертифікація та

стандартизація у сфері туристичної діяльності. Контроль за додержанням ліцензійних умов. Статистична звітність з питань туризму та порядок її заповнення та подання.

Тема 2. Правові аспекти захисту прав суб'єктів туристської діяльності

Правове регулювання спорів між суб'єктами туристської діяльності. Захист прав споживачів туристичних послуг. Інформування споживачів про умови надання туристичних послуг. Права та обов'язки туристів при підготовці та під час подорожі. Захист інтересів українських туристів за межами України. Правове регулювання безпеки туризму. Обов'язки суб'єктів господарювання щодо забезпечення безпеки туристів. Фінансове забезпечення відповідальності туроператора та турагента. Страхування туристів при здійсненні туристичних поїздок.

Тема 3. Судові та правоохоронні органи як суб'єкт захисту прав суб'єктів туристської діяльності

Правові засади та організація діяльності суду та правоохоронних органів. Судова система в Україні. Порядок розгляду спорів з питань надання туристичних послуг. Прокуратура України. Органи внутрішніх справ України. Служба безпеки України. Органи юстиції України.

Тема 4. Організаційно-правові питання з трудових відносин у туристській діяльності

Зайнятість населення. Форми зайнятості. Трудові відносини в Україні. Кодекс законів про працю. Трудовий договір. Сторони трудового договору. Види трудових договорів. Порядок укладення та розірвання трудових договорів. Всеукраїнська Федерація роботодавців у сфері туризму України. Професійна підготовка фахівців у галузі туризму.

Тема 5. Контроль за діяльністю в галузі туризму. Відповідальність за порушення законодавства України про туризм

Відповідальність за порушення законодавства в галузі туризму. Відповідальність органів державної влади, органів місцевого самоврядування їх посадових і службових осіб в галузі туристичної діяльності. Цивільно-правова відповідальність суб'єктів туристичної діяльності. Господарсько-правова відповідальність суб'єктів туристичної діяльності. Відшкодування шкоди, завданої порушенням законодавства у галузі туристичної діяльності. Контроль за діяльністю в галузі туризму. Органи, уповноважені на здійснення контролю за діяльністю в галузі туризму.

Тема 6. Правове регулювання зовнішньоекономічної діяльності

Поняття та види зовнішньоекономічної діяльності. Система нормативно-правових актів про зовнішньоекономічну діяльність. Суб'єкти зовнішньоекономічної діяльності. Правовий режим зовнішньоекономічної діяльності. Зовнішньоекономічний договір.

3. Рекомендована література

Базова

1. Конституція України від 28.06.1996 р.// Відомості Верховної Ради України . – 1996. - № 30 . – Ст. 141.
2. Про туризм: закон України від 15.09.1995 р. № 324/ 95 – ВР.- [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/324/95-%D0%B2%D1%80>.
3. Положення про Міністерство інфраструктури України: указ Президента України від 12 травня 2011 року № 581/2011.- [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/581/2011>.
4. Положення про Державне агентство України з туризму та курортів : указ Президента України від 8 квітня 2011 року № 444/2011ю- [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/444/2011>.
5. Положення про порядок видачі дозволів на право здійснення туристичного супроводу фахівцями туристичного супроводу: наказ Держтурадміністрації України від 24.09.2004 № 83.- [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z1344-04>.
6. Про схвалення концепції Державної цільової програми розвитку туризму та курортів на період до 2022 року : розпорядження Кабінету Міністрів України від 1 серпня 2013 року № 638-р.- [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/638-2013-%D1%80>.
7. Гнатюк М.Р. Закон України «Про туризм»: постатейний коментар/ М.Р. Гнатюк . – К.: Видавничий Дім “Ін Юре”, 2006. – 200 с.
8. Кубах А.І. Правове регулювання туристської діяльності : навчальний посібник / А.І. Кубах, Т.А. Коляда, О.В. Харитонов. –Х.: ХНАМГ, 2010 . –281 с.

Допоміжна

9. Нормативно-правові акти України з питань туризму: зб. законодавчих та нормативних актів / упоряд. Н.І. Камлик – К.: Атіка, 2004. – 464 с.
10. Правове регулювання туристичної діяльності в Україні / за ред. В.К. Федорченка – К.: Юрінком–Інтер, 2002. – 640 с.
11. Дубенюк Я. Порівняльна характеристика моделей управління туристичною галуззю в Україні та за кордоном // Формування ринкової економіки в Україні: наук. зб. – Спецвипуск 13: Економіка України в євроінтеграційних процесах. – Львів, 2004. – с.261-268.
12. Апостолук О. Економіко-правові аспекти туристичної діяльності в Україні // Наука молода: наук. зб. – 2004. – №2. – с.37-40.
13. Бойко М., Гопкало Л. Засади формування пріоритетних напрямів туристичної політики України // Регіональна економіка. – 2005. – №1. – с. 222-229.
14. Кифяк В.Ф., Брижак П.М., Кифяк О.В. Правові аспекти діяльності підприємств сфери туризму. Чернівці: Зелена Буковина, 2004. – 176 с.
15. Мальська М. П. Міжнародний туризм і сфера послуг : [підруч.] / М. П. Мальська, Н. В. Антонюк, Н. М. Ганич. – К. : Знання, 2008. – 661 с.

2. Про міжнародні договори України: закон України від 29.06.2004 р. № 1906 – IV.- [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1906-15>.

16. Гагская декларация по туризму. Гаага, 14 апреля 1989 г. // Правове регулювання туристичної діяльності в Україні. - К, 2002.

17. Глобальный этический кодекс туризма. Сантьяго (Чили), 1 октября 1999 г. // Правове регулювання туристичної діяльності в Україні. - К., 2002.

18. Документ Акапулько. Акапулько (Мексика), 21-27 августа 1982 г. // Правове регулювання туристичної діяльності в Україні. - К., 2002.

19. Конференция ООН по международному туризму и путешествиям. Развитие туризма (общая революция) (21.08-5.09.1963). // Туризм в Україні. Збірник нормативно-правових актів. Т.5. - Ужгород, 2000.

20. Манильская декларация по социальному воздействию туризма. // Правове регулювання туристичної діяльності в Україні. - К., 2002.

21. Хартия туризма (1985 г.). // Правове регулювання туристичної діяльності в Україні. - К., 2002.

22. Договор между Королевством Нидерландов, Королевством Бельгии, Федеративной Республикой Германия, Французской Республикой и Великим Герцогством Люксембург о поэтапной отмене контроля на общих границах (Шенгенское соглашение) от 14 июля 1985 года. - [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/987_004.

23. Положення про Міністерство закордонних справ України: указ Президента України від 6 квітня 2011 року № 381/ 2011. - [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/381/2011>.

24. Цивільний кодекс України : закон України від 16 січня 2003 року № 435-IV [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/435-15>.

25. Господарський кодекс України : закон України від 16.01.2003 року № 436 –IV [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/436-15>.

26. Беяневич О.А. Господарське договірне право України (теоретичні аспекти) : Монографія / О.А. Беяневич . – К.: Юрінком Інтер, 2006. – 592 с.

27. Про порядок виїзду з України і в'їзду в Україну громадян України: закон України від 21 січня 1994 року № 3857 - XII [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/3857-12>

28. Про затвердження Інструкції про порядок оформлення іноземцям та особам без громадянства віз для в'їзду в Україну і транзитного проїзду через її територію: наказ МЗС України від 26.07.2011 р. № 196.- [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0784-11>.

29. Правила перетинання державного кордону громадянами України : постанова Кабінету Міністрів України від 27.01.1995 № 57 у редакції Постанови КМУ від 25 серпня 2010 р. № 724.- [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/724-2010-%D0%BF>.

30. Порядок організації виїзду дітей за кордон на відпочинок та оздоровлення : постанова КМУ від 21 грудня 2005 р. № 1251.- [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1251-2005-%D0%BF>.

31. Правила проведення туристських подорожей з учнівською і студентською молоддю України : наказ Міністерства освіти України від 06 квітня 1999 р № 96 .- [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0320-99>.

32. Про державну реєстрацію юридичних осіб та фізичних осіб – підприємців : закон України від 15.05.2003 року № 755-IV.- [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/755-15>.

33. Про ліцензування певних видів господарської діяльності : закон України від 01.06.2000 року № 1775 – III .- [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1775-14>.

34. Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності : закон України від 05.04.2007 року № 877 – V . - [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/877-16>.

35. Про затвердження Ліцензійних умов провадження туроператорської діяльності : наказ Міністерства Інфраструктури України від 10.07.2013 року № 465 .- [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z1275-13>.

36. Про затвердження переліку документів, які додаються до заяви про видачу ліцензії для окремого виду господарської діяльності : постанова Кабінету Міністрів України від 4 липня 2001 року № 756 . - [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/756-2001-%D0%BF>.

37. Про затвердження Порядку здійснення контролю за додержанням Ліцензійних умов провадження туроператорської діяльності та форми акта проведення планової (позапланової) перевірки додержання ліцензіатом Ліцензійних умов : наказ Міністерства Інфраструктури України від 10.07.2013 року № 466 .- [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z1310-13>.

38. Про затвердження форм державної статистичної звітності з питань туризму та інструкцій щодо їх заповнення : наказ Державного комітету статистики України від 04.03.1998 року № 96 .- [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0182-98>.

39. Порядок доведення до споживачів інформації про вид об'єкта туристичної інфраструктури та його категорію : затверджено Постановою Кабінету Міністрів України від 3 липня 2013 року № 470 . -[Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/470-2013-%D0%BF>.

40. Про захист прав споживачів : закон України від 12.05.1991 року № 1023 – XII .- [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1023-12>.

41. Про страхування : закон України від 07.03.1996 № 85/96-ВР .- [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/85/96-%D0%B2%D1%80>.

42. Про судоустрій і статус суддів : закон України від 7 червня 2010 року № 55/1 // Офіційний вісник України. – 2010. – № 1. – Ст. 1900.

43. Про адвокатуру та адвокатську діяльність : закон України від 5 липня 2012 року № 5076-VI [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/5076-17>.

44. Про прокуратуру : закон України від 5 листопада 1991 року № 1789-XII // Відомості Верховної Ради України. – 1991. – № 53. – Ст. 793.

45. Про зовнішньоекономічну діяльність : закон України від 16 квітня 1991 року № 959-XII [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/959-12>.

46. Про затвердження Положення про форму зовнішньоекономічних договорів (контрактів) : наказ Міністерства економіки та з питань європейської інтеграції України від 06.09.2001 року № 201 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0833-01>.

47. Про зайнятість населення : закон України від 05.07.2012 року № 5067-VI [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/5067-17>.

48. Кодекс законів про працю України : закон України від 10.12.1971 № 322-VIII [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/322-08>.

49. Сорокіна Г.О. Особливості професійної підготовки фахівців туристичної галузі // Вісник Луганського національного університету ім. Т. Шевченка .- 2012.- № 4 (239) .- ч.ІІ.- С.40-46.

50. Трофімук К.В. Основні вимоги до професійної діяльності фахівців з туризму // http://archive.nbuv.gov.ua/portal/soc_gum/pfto/2010_12/files/P1210_19.pdf

Інформаційні ресурси

51. <http://rada.gov.ua/> - офіційний сайт Верховної Ради України

52. <http://www.kmu.gov.ua> – офіційний сайт Кабінету Міністрів України

53. <http://www.president.gov.ua> - офіційне представництво Президента України

54. <http://eprints.kname.edu.ua/> - цифровий репозиторій ХНУМГ ім. О.М. Бекетова

55. <http://firtu.org.ua/uk/> - сайт Всеукраїнської Федерації роботодавців у сфері туризму України.

4. Форма підсумкового контролю успішності навчання – не передбачено

5. Засоби діагностики успішності навчання - тестові завдання, запитання для індивідуальної роботи студентів.

Навчальне видання

Програма варіативної навчальної дисципліни
«Правове регулювання міжнародної туристської діяльності»

**підготовки бакалавр
напряму 6.030601 «Менеджмент»**

Розробник: **КОЛЯДА** Тетяна Анатоліївна

В авторській редакції
Комп'ютерне верстання: *Ю. Ю. Конюшенко*

План 2013, поз. 279 а

Підп. до друку 30.10.2013 р.
Друк на ризографі
Тираж 1 пр.

Формат 60х84/16
Ум. друк. арк. 0,5
Зам. № 9579

Видавець і виготовлювач:
Харківський національний університет
міського господарства імені О. М. Бекетова,
вул. Революції, 12, Харків, 61002
Електронна адреса: rectorat@kname.edu.ua
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи:
ДК №4705 від 28.03.2014 р.